

4 kap. Valmansföreningar och valförbund

19 §. Har röstberättigade genom en av dem undertecknad skrift sammanlutit sig för visst val samt i skriften nämnt den eller de personer om vilkas väljande de enats, är sådan valmansförening berättigad att hos centralnämnden för ifrågakvarande val anhålla, att föreningens kandidatlista offentliggöres och införes i sammanställningen av kandidatlistor för valet.

På en kandidatlista för lagtingsval får kandidaternas antal inte vara fler än en tiondedel av antalet medlemmar i valmansföreningen och inte fler än tre gånger antalet ledamöter som ska väljas in i lagtinget. (2011/16)

På en kandidatlista för kommunalval får kandidaternas antal inte vara fler än en tredjedel av antalet medlemmar i valmansföreningen och inte fler än tre gånger antalet ledamöter som ska väljas in i kommunfullmäktige. (2011/16)

Samma person må icke underteckna flera än en i 1 mom. nämnd skrift för vartdera valet. Har samma person anslutit sig till två eller flera valmansföreningar för samma val, skall centralnämnden avlägsna hans underskrift såsom ogiltig från samtliga skrifter i valet.

Kandidat må icke vara medlem av sin valmansförening.

20 §. (1987/58) Handling varigenom valmansförening bildas skall vara daterad och egenhändigt undertecknad av föreningens medlemmar. I handlingen skall valmansföreningens medlemmar försäkra att de är röstberättigade. Under deras underskrifter anges tydligt namn, titel, yrke eller syssla samt hemkommun. (1999/7)

I handlingen skall en av föreningens medlemmar befullmäktigas att vara dess valombud och en medlem att vara valombudets ersättare. Dessutom skall tydligt anges valombudets och ersättarens postadress och telefonnummer. Valombudet kan i handlingen befullmäktigas att ingå valförbund på föreningens vägnar. (1999/7)

Handlingen, liksom den bifogade kandidatlistan, skall tydligt uppta kandidaternas namn, uppgift om kandidats titel, yrke eller syssla, angiven med högst två uttryck. Vid sidan av eller i stället för kandidats förnamn får användas allmänt känt tilltalsnamn eller förkortat förnamn. I en handling som gäller lagtingsval anges kandidatens hemkommun. I en handling som gäller kommunalval kan kandidatens postadress, hemby eller annan i kommunen allmänt känd geografisk bestämning anges. (1999/7)

Kandidatlistan får inte uppta andra än i denna paragraf nämnda anteckningar såvida de inte är nödvändiga för att klarlägga kandidats identitet.

Genom (1999/7) har till paragrafen fogats en nytt 3 mom., varvid tid. 3 mom. blivit 4 mom.

21 §. (1999/7) Anhållan om offentliggörande av valmansföreningens kandidatlista görs på föreningens vägnar skriftligen av valombudet eller av denne befullmäktigad person. Anhållan kan även göras av i 27 § 1 mom. avsett valombud för valförbund för de valmansföreningars del vilka sammanlutit sig till valförbund.

Till anhållan som avses i 1 mom. skall fogas handling varigenom valmansföreningen bildats samt avskrift av i 20 § 3 mom. avsedd kandidatlista vari kandidaterna skall uppställas i den ordning i vilken de skall uppställas.

las i sammanställningen av kandidatlistorna. Anhållan skall innehålla valombudets försäkran att kandidaterna är valbara och att de personer som bildar valmansföreningen egenhändigt undertecknat handlingen. Till anhållan skall dessutom fogas de föreslagna kandidaternas skriftliga medgivande jämte uppgift om den egna personbeteckningen samt deras försäkran att de inte samtyckt till att bli uppställda som kandidater för annan valmansförening.

22 §. (1999/7) I 21 § avsedd anhållan skall vara centralnämnden tillhanda **klockan 16.00 den måndag som infaller den 34 dagen före valdagen.**

23 §. (1987/58) Avlider person som upptagits på valmansförenings kandidatlista eller befins han inte valbar skall centralnämnden stryka hans namn från listan.

24 §. (1987/58) Har någon skriftligen samtyckt till att vara kandidat för flera valmansföreningar skall hans namn avlägsnas från samtliga kandidatlistor.

25 §. Upphävd (1987/58).

26 §. Önskar två eller flera valmansföreningar samverka med varandra för valet, äger de rätt att medelst skriftlig överenskommelse sammansluta sig till ett valförbund. (1979/20)

Anmälan om bildande av valförbund skall inges till centralnämnden samtidigt med anhållan om offentliggörande av valmansföreningens kandidatlista. Till anmälan skall fogas i 1 mom. avsedd överenskommelse. (1987/58)

Ej må sammanlagda antalet av ett valförbunds kandidater uppgå till mer än tre gånger antalet personer, som vid valet skall väljas.

27 §. (1999/7) Överenskommelse om bildande av valförbund skall undertecknas av valombuden för de valmansföreningar som ingår i förbundet. Överenskommelsen skall innehålla fullmakt för en av undertecknarna att vara valförbundets valombud och för en att vara hans ersättare. I överenskommelsen kan föreslås att i den slutliga sammanställningen av kandidatlistor intas en kortfattad gemensam beteckning för valförbundet. Den föreslagna beteckningen får inte vara alltför allmän, inte heller missvisande eller annars olämplig. I beteckningen kan ingå i föreningsregistret infört namn, för vars användning valmansföreningarna utverkat bevisligt tillstånd av föreningen. Centralnämnden bestämmer slutligt om beteckningen.

Föreslår valmansförening beteckning för kandidatlista som inte ingår i valförbund, gäller vad därom i 1 mom. sägs. Sådant förslag skall vara centralnämnden tillhanda **klockan 16.00 den 34 dagen före valdagen.**

28 §. (1987/58) Valmansförening får inte ansluta sig till flera än ett valförbund. Inte heller får valförbund ingå förbund sinsemellan.

2 mom. upphävt (1999/7).

29 §. (1999/7) Medlem av eller ersättare i centralnämnd eller vederbörligen uppställd kandidat får icke vara valombud för valmansförening eller valförbund eller deras ersättare.

30 §. Handlingar rörande bildande av valmansförening och valförbund skall avfattas enligt av landskapsregeringen fastställda formulär, vilka skall publiceras i Ålands författningssamling.

Se [ÅLSB] (2003:26) ang. fastställelse av vissa formulär för lagtingsval och kommunalval.

4a kap. Etablerade politiska och etablerade kommunala politiska föreningars ställning i valen. (2011/16)

30a §. (1999/7) En **etablerad politisk förening** har rätt att i lagtingsval ställa upp kandidater och anhålla om offentliggörande av kandidatlistor utan att bilda valmansföreningar.

En etablerad politisk förening kan besluta att en lokal förening i kommunen har rätt att ställa upp kandidater i kommunalvalet i den etablerade politiska föreningens namn och anhålla om offentliggörande av kandidatlistor utan att bilda valmansföreningar. (2011/16)

Med en etablerad politisk förening avses en registrerad förening, vars egentliga syfte är att påverka politiska angelägenheter i landskapet och som är företräd i lagtinget eller var det under föregående mandatperiod.

En etablerad politisk förening anses företräd i lagtinget då någon kandidat invalts från en kandidatlista som uppställts under en beteckning som innehåller föreningens namn.

En **etablerad kommunal politisk förening** har rätt att ställa upp kandidater i kommunalval och anhålla om offentliggörande av kandidatlistor utan att bilda valmansföreningar. (2011/16)

Med en etablerad kommunal politisk förening avses en registrerad förening vars egentliga syfte är att påverka politiska angelägenheter i kommunen och som är företräd i kommunfullmäktige eller var det under föregående mandatperiod. (2011/16)

En etablerad kommunal politisk förening anses företräd i kommunfullmäktige då någon kandidat valts in från en kandidatlista som innehåller föreningens namn. (2011/16)

Genom (2011/16) har till paragrafen fogats ett nytt 2 mom., varvid tidigare 2 och 3 mom. blivit 3 och 4 mom.

30b §. (2011/16) En etablerad politisk eller etablerad kommunal politisk förenings beslut om att ställa upp kandidater till lagtinget eller kommunfullmäktige och om sådan rätt för en lokal förening att ställa upp kandidater som avses i 30a § 4 mom. samt en förenings anhållan om offentliggörande av kandidatlistan ska fattas vid ett föreningsmöte eller på det sätt föreningsens stadgar bestämmer att medlemmarnas beslutanderätt ska utövas. Beslutet kan även med bemyndigande av föreningsmötet fattas av föreningens styrelse.

30c §. (2011/16) En etablerad politisk eller etablerad kommunal politisk förening kan ha flera kandidatlistor. I den slutliga sammanställningen av kandidatlistor sammanförs de under respektive förenings beteckning.

På en kandidatlista för lagtingsval får kandidaternas antal inte vara fler än tre gånger antalet ledamöter som ska väljas in i lagtinget. På en kandidatlista för kommunalval får kandidaternas antal inte vara fler än tre gånger antalet ledamöter som ska väljas in i kommunfullmäktige.

30d §. (1999/7) En etablerad politisk eller etablerad kommunal politisk förening och en lokal förening som getts en sådan rätt som avses i 30a § 4 mom. kan bilda valförbund med en eller flera valmansföreningars kandidatlistor. Två eller flera etablerade politiska eller etablerade kommunala politiska föreningar kan även ingå valförbund sinsemellan. Om föreningen har flera kandidatlistor kan den inte ingå särskilda valförbund med olika kandidatlistor. (2011/16)

Antalet kandidater i ett valförbund är högst tre gånger det antal ledamöter som skall väljas.

30e §. (1999/7) En kandidatlista som ställts upp av en etablerad politisk eller etablerad kommunal politisk förening eller en lokal förening som getts en sådan rätt som avses i 30a § 4 mom. ska i sammanställningen av kandi-

datlistor ha en beteckning som innehåller den etablerade politiska eller etablerade kommunala politiska föreningens namn. (2011/16)

Ett valförbund som innehåller en sådan kandidatlista skall ha en gemensam beteckning som innehåller föreningens namn.

30f §. (1999/7) En etablerad politisk eller etablerad kommunal politisk förening ska ha ett valombud och en ersättare för valombudet som är gemensam för föreningens alla listor. Valombudet utses av föreningsmötet eller med dess bemyndigande av föreningens styrelse eller på det sätt föreningens stadgar bestämmer. En lokal förening som getts en sådan rätt som avses i 30a § 4 mom. ska utse ett valombud och en ersättare för valombudet att verka som den etablerade politiska föreningens valombud och ersättare i kommunen. Valombudet kan vara uppställd som kandidat i valet. Valombudet har rätt att överenskomma om bildande av valförbund om inte föreningsmötet beslutar något annat. (2011/16)

Ett valförbund skall ha ett gemensamt valombud jämte en ersättare för valombudet. Överenskommelsen om bildande av valförbundet skall innehålla en fullmakt för ett av valombuden att vara valförbundets gemensamma valombud och för ett annat av valombuden att vara hans ersättare.

30g §. (1999/7) Då en etablerad politisk eller etablerad kommunal politisk förening anhåller om offentliggörande av kandidatlista ska den inlämna ett protokollsutdrag från det organ som enligt 30b § fattade beslut i ärendet till centralnämnden för lagtingsval eller den kommunala centralnämnden. Protokollsutdraget ska innehålla uppgifter om kandidatlistan, valombudet och dennas ersättare. Då en etablerad politisk förening gett en lokal förening sådan rätt som avses i 30a § 4 mom. ska den etablerade politiska föreningen meddela att den lokala föreningen har rätt att företräda den etablerade politiska föreningen och ska den lokala föreningen uppge namn och kontaktuppgifter för den etablerade föreningens valombud och dennas ersättare samt fullmakt för ombudet och ombudets ersättare. Kandidatlistan ska vara utformad i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel samt 20 § 3 och 4 mom. (2011/16)

Föreningen skall samtidigt inge ett av patent- och registerstyrelsen utfärdat utdrag ur vilket föreningens registrerade namn och dess namntecknare framgår.

30h §. (1999/7) I övrigt gäller bestämmelserna om valmansföreningar i tillämpliga delar.

30i §. (2011/16) På ett beslut, som en etablerad politisk eller kommunal politisk förening eller en lokal förening som getts en sådan rätt som avses i 30 a § 4 mom. fattat i ett ärende som avses i detta kapitel, tillämpas inte bestämmelserna om ogiltighet och klander av förenings beslut.